

KİŞİSEL GÜVENLİK

Bildiğin gibi İnternet'te yapabileceğin pek çok aktivite var. Örneğin oyunlar oynayabilir, ödevlerin için araştırma yapabilir, yeni bilgiler edinebilir, arkadaşlarınla ve diğer insanlarla iletişim kurabilirsin.

Ancak tüm bunları yaparken kişisel güvenliğin konusunda bilgili olmalısın böylece İnternet'te karşılaşacağın tehlikelere karşı kendini koruyabilirsin.

- T.C. kimlik numaranı, ev adresini, telefon numaranı, okulunun adını, anne ve babanın iş adresleri ve iş yeri telefon numaralarını yabancılarla paylaşma.
- İnternet üzerinden kendi resimlerini, ailenin resimlerini, video görüntülerini yabancılara gönderme.
- Yabancılarla web kamera kullanarak konuşma. Evini ve odanı yabancılarla paylaşma.
- İnternet ortamında sadece tanıdığın kişilerle sohbet et ve iletişim kur.
- Tanımadığın kişilerin İnternet'ten yaptığı arkadaşlık tekliflerini reddet!
- Bir sitede yer alan oyunlara, aktivitelere, yarışmalara katılmadan önce mutlaka ailine veya öğretmenine danış.
- İnternet'te tanıştığın yabancılarla ailenin bilgisi olmadan yüz yüze görüşme, buluşma!
- 12 yaşından küçüksen anne ve babanı yanına almadan İnternet kafelere gitme.
- Gireceğin siteleri ailen ya da öğretmenin birlikte belirle.
- Anne ve babana karşı açık, şeffaf ve dürüst ol.

Güvenliğinden SEN sorumlusun!

UNUTMA!

Bilgisiz SEN Güvensizsin!

BİLGİSAYAR GÜVENLİĞİ

Eğer İnternet'te arama yapıyor, dosya indirip paylaşıyor ve arkadaşlarıyla sohbet ediyorsan bilgisayarını bekleyen tehlikelerden haberdar olmalısın.
Bilgisayarını korumak için yapman ve bilmen gerekenler:

1. Bilgisayarlara zarar vermek üzere hazırlanmış programlar.

- Sana gelen e-postalar, resimler ve dosyalar ile bilgisayarına bulaşır!
- Bilgisayarının çalışmasını engeller.
- Bilgilerinin kaybolmasına, bozulmasına veya silinmesine neden olur.
- Bilgisayarını yavaşlatır.
- Senin yolladığın e-postalar, resimler ve dosyalar ile de başkalarının bilgisayarına bulaşır.

2. Kendisini bir bilgisayardan diğerine otomatik olarak kopyalamak üzere hazırlanmış programlar.

- Virüsler gibi çalışan solucanların virüslerden en büyük farkı kendilerini hızla ve çok büyük sayılarda çoğaltma becerileridir.
- Senin yolladığın e-postalar, resimler ve dosyalar ile de başkalarının bilgisayarına bulaşır.
- Bilgisayarı kilitler ve İnternet'te web sayfaları açarken çok uzun süre beklemene neden olur.
- Herhangi bir anti-virüs programı bilgisayarında kurulu değilse bir süre sonra bilgisayarın çöker ve kullanılamaz hale gelir.

3. Mitolojide Truvalılara bir armağan olarak sunulan ama aslında o şehrin ele geçmesine neden olan askerlerin saklandığı attan adını alan bilgisayar programları.

- Farklı türleri olan sinsi programlardır.
- Kaleyi içerden fethetmek için kılık değiştirerek kaleye girmiş askerlere benzerler.
- En çok e-postalara ekli olarak gelen dosya, resim, müzik vb. aracılığı ile bilgisayarlara bulaşırlar.
- Önce kendisini masum bir müzik, film ya da oyun dosyası olarak tanıtır ve kabul ettiğinizde bilgisayarınızın yönetimini sinsice ele geçirirler.
- Böylece bilgisayarın başka programların kölesi hâline gelir, senin kontrolünden çıkar ve onların istediklerini yapar!

4. Bilgisayarlara bulaşan virüsleri temizlemek için hazırlanmış programlar.

- Her bilgisayarda mutlaka kurulu olması gereken programlardır.
- Anti-virüs programını en az haftada bir kez güncelle ve tam virüs taraması yap. Güvenli olmayan sitelerden dosya, müzik, oyun veya film indirme.
- Önemli dosyalarını mutlaka yedekle

TEHLİKELER

Nasıl bir şehirde her yer senin için güvenli değilse, bazı kişiler senin için tehlikeli olabilirse, internette de bazı siteler senin için güvenli olmayabilir. Bu sitelerde, hem sitelerin içeriği seni korkutabilir ve üzebilir hem de sana zarar vermek isteyen kişiler karşına çıkabilir.

Unutma!

İnternet'te bulduğun, okuduğun bilgi ve haberlerin hepsi doğru değildir!

Dikkatli ol!

Kötü niyetli kişiler şifreni, kişisel bilgilerini (adını soyadını, cep veya ev telefonunu, ev adresini, okulunun adını, ailenin bilgilerini) çalabilir.

Kimseye güvenme!

Kişisel bilgilerini isteyen bir e-posta alırsan bunu kesinlikle cevaplama!

İzin al!

Anne ve babandan izin almadan ya da onlar yanında olmadan internet üzerinden asla alışveriş yapma.

Zamanı iyi seç!

Kötü niyetli kişiler genellikle gece saatlerinde İnternette kandırabilecekleri çocuklara ulaşmayı amaçlar. Bu nedenle İnternet'te çok uzun süreler zaman geçirme ve çok geç saatlerde İnternette çık.

OYUN

Bilgisayar oyunları büyük küçük herkesin sevdiği ve hoş vakit geçirdiği eğlenceli aktivitelerdir. Ancak bilgisayar oyunları bazen zararlı veya tehlikeli de olabilir. Bilgisayar oyunlarından gelebilecek üç tehlikeyi bilmende yarar var.

Bilgisayar oyunları özellikle küçük yaştaki çocuklarda bağımlılık yapabilir. Bağımlılık ise ciddi bir hastalıktır. Bu nedenle, anne ve babalar çocuklarının sağlığı için oyun oynama sürelerine sınır koyarlar. Çocuklar da bu sınırlamalara kendi sağlıkları için uymalıdır.

UNUTMA, sadece bir OYUN oynuyorsun! Her oyunda olduğu gibi bilgisayar oyunlarında da kazanabilir veya kaybedebilirsin. Bazı oyuncular kötü oyunculardır! Her zaman kazanmak veya oyunda mutlaka bir sonraki seviyeye ilerlemek isterler. Bu nedenle, diğer oyunculara karşı kötü ve çirkin davranışlarda bulunurlar.

Günümüzde onlarca web sayfasında binlerce oyun ücretsiz olarak kullanıcılara sunulur. Ancak bu web sayfalarının bazılarının tek amacı çocuklara oyun oynatmak değildir. Çocukları kandırmak için oyunları bir araç olarak kullanan siteler de vardır.

Bazen yaşıtın olarak kendini tanıtan bir oyuncu aslında senden çok daha büyük bir kişi olabilir. Kendini farklı tanıtarak sana ulaşmak, rahatsız etmek isteyebilir. Bu yüzden tüm sitelerde, her zaman "**Takma Ad**" kullan. Kişisel bilgilerini paylaşma!

SOHBET

Başkaları ile karşılıklı olarak aynı anda İnternet yoluyla yazarak veya web kamerası ile görerek iletişim kurmaya "sohbet" denir. Yazdıklarımız, görüntümüz ve sesimiz anında karşı bilgisayara gönderilir, karşı tarafın yazdıkları/görüntüsü ve sesi da bizim bilgisayarımızda görünür.

1. İnternet ortamında sadece tanıdığın kişilerle sohbet et ve iletişim kur.
2. Tanımadığın kişilerin İnternet'ten yaptığı arkadaşlık tekliflerini reddet!
3. Tanımadığın biri seni arkadaş listesine eklerse hemen engelle! O kişi sana zarar vermek isteyen birisi olabilir.
4. Seni tanıtan bir profil sayfan var ise, seni tanıtan çok fazla bilgiye ve kişisel bilgilerine yer verme.
5. Profil sayfanda kendi resmini veya sana ait bir videoyu koymak hiç iyi bir fikir değil! Sevdiğin bir avatarı koymak en iyisi.
6. Gerçek hayatta seni tanımayan bir yabancıdan seni veya arkadaşlarının kullanıcı listene girerek seni görmesi, seninle irtibat kurmaya çalışması tehlikeli olabilir.
7. Bilgisayar kamerası kullanarak hiç kimse ile sohbet etme. Sadece anne ve baban yanında iken akrabalarıyla görüşmen en doğrusu. Tanıdığın arkadaşlarıyla bile görüşürken kötü niyetli birileri senin görüntü veya resimlerini alarak kötü amaçlarla kullanabilir, seni üzebilir ve utanacağın durumlara düşürebilir.
8. İnternet'te tanıştığın yabancılarla ailenin bilgisi olmadan yüz yüze kesinlikle görüşme, buluşma!

Avatar en eski yazılı Hint dili olan Sanskritçe bir kelimedir. Kişinin kendini tanımladığı bir biçim anlamına gelir. Günümüzde İnternet'te bir kullanıcıyı tanımlamaya yarayan veya simgeleyen grafik çizim veya resim anlamına gelmektedir.

PAYLAŞMA

İnternet kullanımının getirdiği en büyük avantajlardan biri müzik, resim, video, oyun ve yazı dosyalarına erişebilmemiz ve bunları başkaları ile paylaşabilmemizdir. Bu paylaşımı e-postalar ekinde, web siteleri aracılığı ile veya sohbet sırasında yapabiliriz.

1. Tanımadığın kişiler ile hiçbir paylaşımında bulunma.
2. Her web sitesi güvenilir değildir. Seni üzecek, korkutacak görüntü ve resimler karşına çıkabilir.
3. İndirdiğin dosyaların büyük birçoğunda bilgisayarına zarar verebilecek virüs, solucan veya Truva atı gibi programlar olabilir.
4. Arkadaşlarından gelen paylaşımlarda dikkatli ol. Onların da bilgisi olmadan bilgisayarına zarar verebilecek programlar iletilmiş olabilirler.
5. Bilgisayarına bir dosya indireceğin zaman anne ve babana danışman en doğru hareket olacaktır.

Bu iletiyi 10 kişiye gönderirsen şans kapını çalacak gibi e-postaları dikkate alma ve başkalarına da iletme, hemen sil.

E-POSTA

E-posta (elektronik posta), İnternet üzerinden insanların yazılı olarak haberleşmesini ve bilgi alışverişinde bulunmasını sağlayan bir uygulamadır.

- E-posta şifreni sadece anne ve babanla paylaş. Arkadaşlarına veya tanımadığın kişilere kesinlikle söyleme.
- İstenmeyen e-postaları önlemek için İnternet'te bilmediğin sitelere kayıt olma.
- Böyle siteler sana 'Spam' de denen bir sürü zararlı e-posta gönderirler. Bu şekilde tanımadığın kişilerden, sitelerden gelen e-postaları kabul etme ve hiç okumadan sil.
- Arkadaşlarının e-postalarını kimse ile paylaşma.
- Sen ve ailenle ilgili kişisel bilgilerini e-posta ile hiçbir zaman gönderme çünkü başkaları tarafından ele geçirilebilir!

İnternet'te aynı e-postanın çok yüksek sayıdaki kopyasının, böyle e-postalar almak için bir istekte bulunmayan kişilere gönderilmesine '**Spam**' denir. Spam'lar genellikle reklam ağırlıklı, güvenilir olmayan ve istenmeyen içeriklere sahiptir.

SOSYAL AĞLAR

İnternet'te sosyal iletişim kurmaya yarayan ağlara "sosyal ağlar" denir. Sosyal ağ kullanıcılarının öncelikle sosyal ağa üye olmaları ve kendilerine bir kullanıcı alanı/profilini oluşturmaları gerekir.

- Sosyal ağlarda profiline zevkine uygun bir arka plan seçebilir, sevdiğin resimleri, şarkıları ve videoları ekleyebilirsin.
- Kendin ile ilgili bazı bilgileri de bu alanda açıklayabilir, hatta kendi fotoğraflarını da ekleyebilirsin.
- Bu ağ üzerinden arkadaşlarınla iletişim kurabilir, onların profillerini görebilirsin.
- Kişisel bilgilerini vermen ve fotoğraflarını eklemen seni tamamen tanınır bir hale getirir.
- Kötü niyetli kişiler bu bilgiler sayesinde sana kolaylıkla ulaşabilir. Sakın ulaşamazlar zannetme!
- Başkalarının bu tür bilgilere erişmesi, sana veya tanıdıklarına seninle ilgili kötü ve çirkin mesajlar iletmelerine olanak sağlar.
- Fotoğraflarının, videolarının ve kişisel bilgilerinin istenmeyen bir şekilde İnternet'te dolaşmasına neden olabilirsin.
- Sosyal ağlarda arkadaşlarının arkadaşları da senin profilini görebilir, seninle mesajlaşabilir. Ancak onların her zaman güvenilir ve iyi niyetli kişiler olup olmadıklarını bilemezsin.

MOBİL İLETİŞİM

Günümüzde en yaygın kullanılan mobil iletişim aracı cep telefonlarıdır. Cep telefonları kolayca taşınabilen, geniş kapsama alanlı ve kablosuz (telsiz) iletişimi sağlayan elektronik bir iletişim aracıdır. Cep telefonlarında bulunan oyunlar, resim, video çekme/oyunatma özellikleri, değişik zil melodileri cep telefonlarını çok eğlenceli yapsa da cep telefonları çocuklar için tasarlanmış bir oyuncak değildir!

Cep telefonlarının fazla ve dikkatsiz kullanımı çeşitli tehlikeler içerir.

- Cep telefonları radyasyon yayar.

- Çocukların beyni yetişkinlere göre 5 kat daha fazla radyasyona maruz kalır. Bu durum kanser olma riskini artırır. Davranış bozukluklarına neden olur.

- Görme ve duyma bozukluklarına neden olur.

- Kalp atışlarını düzensiz hale getirir.

- Sadece güvendiğin ve tanıdığın kişilere cep telefonunun numarasını ver. Yabancılarla numarayı paylaşma!

- Arkadaşlarının telefon numaralarını onların haberi ve izni olmadan başkaları ile paylaşma!

- Resim, video ve kişisel bilgilerini cep telefonundan başkalarına iletme! Gönderdiklerini herkes görebilir, seni üzecek şekilde kullanabilir. **Önce Düşün-Sonra Gönder!**

- Seni üzen, korkutan ve rahatsız eden mesaj veya çağrılar alırsan hemen anne ve babana bu durumu anlat.

AKILLI KULLANICI

Gerçek dünyada uyduğun kurallar ve sorumluluklar olduğu gibi İnternet diye adlandırılan sanal dünyada da uyman gereken kurallar ve sorumluluklar var.

1. Nazik ve kibar bir dil kullan.
2. Şaka yapmak amacıyla dahi tehdit edici, kötü ve kaba sözler kullanma.
3. İnternet her istediğini yapabileceğin bir ortam değildir. Başkalarını rahatsız etme.
4. Sana yapılmasını istemediğini sen de başkasına yapma!
5. Hatalıysan özür dilemekten çekinme.
6. İnternet'te seni rahatsız eden, görüntü, ses ve yazılara rastladığında hemen İnternet'ten çık.
7. Seni rahatsız eden kişilere karşılık verme, hemen çekinmeden ailene haber ver.

DEĞERLİ ZAMAN

Dünyadaki her insana eşit olarak sunulmuş tek şey 'zaman'dır. Herkesin bir günde 24 saati vardır. Kimseninki daha fazla veya eksik değildir. 24 saati iyi planlarsan eğlenmek, ders çalışmak ve diğer aktiviteler için yeterlidir!

1. Zaman senin en değerli varlığın.
2. İnternet ve bilgisayar başında kalacağın zamanı iyi ayarla.
3. Zamanını çalmasına izin verme.
4. Gerçek hayatta yapabileceklerin sanal dünyada yapabileceklerinden daha eğlenceli olabilir.
5. Oyun oynamak, sevdiğin sporları yapmak, ailenle ve arkadaşlarıyla beraber vakit geçirmek, ders çalışmak ve kitap okumak için zamanını planla

SAĞLIKLI BEDEN

Günümüzde teknoloji kullanımı renkli dünyaların kapısını açarken bazı tehlikeleri de beraberinde getirir. Bu tehlikeler ile ilgili bilgin olursa bedenini korur, sağlıklı kalırsın.

1. Bilgisayar karşısında dik otur.
2. Sırtını destekleyecek bir sandalye veya oturma alanı seç.
3. Bilgisayarını aydınlık ortamlarda kullan.
4. Bilgisayarın önünde uzun süreli hareketsiz kalma.
5. Bilgisayarın gözlerine, boynuna ve beline zarar vermesine izin verme.

